REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance

Številka: 061-07-9/2023/6 Predlog
Ljubljana, 29. 12. 2023

Z A P I S N I K

9. izredne seje Komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je bila v ponedeljek, 4. 12. 2023, v sobi 209/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je pričela ob 16:00 uri in se končala ob 16.45 uri.

Prisotni:
- predsednik: Mitja Gorenšček,
- člani: Bojan Borovnik, Lidija Jerkič, Danijel Kastelic, David Klobasa, Oskar Komac, Anton Medved, Ivan Meglič, Leopold Pogačar, Aleš Pulko, Jože Smole, Marko Staroveški, Branko Tomažič, mag. Marko Zidanšek,
- nadomestna člana: Andrej Poglajen (nadomeščal Mateja Slaparja) in Gregor Korene (nadomeščal Luko Steinerja).

Odsotni:
- podpredsednik: Matej Slapar (pooblastilo)
- člani: Peter Dermol, Igor Marentič, Luka Steiner.

Ostali prisotni:
- mag. Tina Humar, Ingrid Andrejašič, Ministrstvo za finance.

Sejo je sklical in vodil predsednik komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance Mitja Gorenšček.

DNEVNI RED (PRISOTNIH 13, ZA 13, PROTI 0):

1. **Odločanje o Predlogu zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS) – nujni postopek, EPA 1188-IX, vključno s predloženimi amandmaji**

2. **Predlog zakona o minimalnem davku (ZMD) – nujni postopek, EPA 1190-IX.**

Ad 1.)

Komisija je izvedla odločanje o predlogu zakona in predloženih amandmajih, ki je bilo na 9. izredno sejo komisije preloženo na 8. izredni seji komisije 1. 12. 2023.

Komisija je na podlagi sprejetih predlogov amandmajev in razprave z 8. izredne seje komisije pripravila mnenje z naslednjo vsebino:

»Komisija Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance (v nadaljevanju Komisija) je na 8. izredni seji 1. 12. 2023 in 9. izredni seji 4. 12. 2023 obravnavala Predlog zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po nujnem postopku predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija je predlog zakona **podprla** (PRISOTNIH 15, ZA 9, PROTI 4)[1].

* * *

Komisija ugotavlja, da se s predlogom zakona želi na območjih, ki so bila prizadeta zaradi poplav in plazov, zagotoviti mehanizme, ki omogočajo hitrejšo obnovo, zaščito pred prihodnjimi naravnimi nesrečami ter pospešitev razvoja na prizadetih območjih.

Namen predloga zakona je tudi določitev sprememb in prilagoditev, ki bodo omogočile dosego ciljev s poenostavitvijo postopkov pri pridobivanju različnih dovoljenj in soglasij, urejanju vodotokov, umeščanju v prostor in čiščenju degradiranih območij, s poenostavitvijo postopkov javnega naročanja, nadomestnih gradenj, razvoja internetnih povezav ter z določitvijo 3. razvojne osi kot prioritetnega projekta, zdravstvenim monitoringom ljudi, ki živijo na degradiranih območjih, posebna skrb naj bi bila po pojasnilu predlagatelja namenjena tudi spremljanju zdravstvenega stanja otrok.

* * *

Komisija je bila seznanjena s poročilom zainteresirane Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj (v nadaljevanju: zainteresirana komisija), ki je predlog zakona obravnavala na 7. izredni seji 29. 11. 2023, pri čemer se je seznanila tudi s pripombami Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije.

Kot v svojem obsežnem poročilu poudarja zainteresirana komisija, bo obnova prizadetih območjih zaradi obsežnosti posledic poplav in plazov zahtevna, dolgotrajna ter težka naloga, pri tem pa bo velik izziv zagotoviti, da se cene ob omejenih izvajalskih kapacitetah ne bodo pretirano dvignile. S tega vidika zainteresirana komisija izraža skrb glede možnih mehanizmov, ki bi lahko zagotovili sprejemljive stroške sanacijskih del.

Zainteresirana komisija se pridružuje opozorilom reprezentativnih združenj občin in poudarja, da mora predlog zakona določiti predkupno pravico države in občin pri nakupu kmetijskih zemljiščih kot začasen ukrep za namen zagotavljanja zemljišč za nadomestitvene gradnje in namene zagotavljanja preventivnih protipoplavnih ukrepov, saj se bo le tako lahko preprečilo špekulativne nakupe oz. prodajo kmetijskih zemljišč in umetnega dvigovanja cen teh zemljišč.

[1] Po glasovanju sta državni svetnik Jože Smole in državni svetnik Aleš Pulko oporekala izidu glasovanja (predvidoma naj bi bilo 10 članov komisije ZA in 5 PROTI, pri čemer je državni svetnik Andrej Poglajen pritrdil, da je bil njegov glas ZA korektno zabeležen), a nato nista zahtevala ponovitve glasovanja v skladu s 54. členom Poslovnika Državnega sveta, saj sta ocenila da ponovno glasovanje tudi v primeru spremenjenega izida glasovanja za en glas ne bi vplivalo na končno odločitev komisije.

Medtem ko predlog zakona v 79. členu predvideva, da načrt večjega popravila gozdne ceste izdela pooblaščeni inženir, ki izpolnjuje pogoje za projektiranje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, zainteresirana komisija opozarja, da bo v luči obsežnosti načrtovanih sanacijskih del na prizadetih območjih težko zagotoviti strokovni kader, ki bo izpolnjeval zahtevane pogoje. Zato se predlaga, da se za potrebe izdelave načrta večjega popravila gozdne ceste dopusti, da ga izdela oseba, ki izpolnjuje pogoje iz sedmega odstavka 5. člena trenutno še veljavnega Pravilnika za izvedbo investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na javnih cestah.

V zvezi z določitvijo 3. razvojne osi na odseku od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj–Koper do priključka Prevalje za razvojni in prednostni cestni infrastrukturni projekt, se je v razpravi na seji zainteresirane komisije postavilo vprašanje, zakaj niso med prioritetne projekte umeščene tudi druge razvojne osi, kot je npr. 4. razvojna os, ki predstavlja ključno prometno povezavo v letošnjih ujmah močno prizadetega Posočja in Idrijsko-Cerkljanskega s centrom države, ali 3.a razvojna os, ki poteka od Ljubljane do Kočevja. Tak pristop ne zagotavlja enakovredne obravnave cestnih projektov ob razvojnih oseh na območjih, ki so imela zaradi avgustovskih poplav podobne uničevalne posledice. Navedene pripombe je pristojna komisija povzela v svojih pripombah k 68. členu predloga zakona *(več v nadaljevanju mnenja)*.

Zainteresirana komisija je v svojem poročilu izpostavila tudi opozorila reprezentativnih združenj občin glede dodatnih stroškov šolskih prevozov, ki jih predlog zakona ne naslavlja, čeprav nastajajo občinam dodatni stroški iz naslova dodatnih potovalnih km prevoznikov, ki so slednje primorani opraviti zaradi poškodovane cestne infrastrukture v avgustovskih poplavah. Zato zainteresirana komisija pričakuje, da se bo občinam te dodatne stroške povrnilo in podlago za to zagotovilo z dopolnitvijo predloga zakona.

Glede na vedno pogostejše vremenske ujme zainteresirana komisija izpostavlja, da je ob ustrezni opremljenosti in delovanju struktur Civilne zaščite in gasilskih enot, ki so sestavni del tehničnih ekip sil za zaščito, reševanje in pomoč, ključnega pomena zagotoviti tudi ustrezno infrastrukturo tovrstnih struktur, ki lahko služi tudi kot prostor za evakuacijo in zdravniško oskrbo. Zadnja katastrofalna naravna nesreča je pokazala potrebo po širitvi in gradnji mreže novih prostorov, saj je primerna teritorialna razporeditev infrastrukture za potrebe delovanja Civilne zaščite, gasilskih enot in drugih sil za zaščito in reševanje pomembna tako zaradi zagotovitve intervencijskih časov, kot dostopnosti do prizadetih območij in poškodovanih oseb oz. možnosti neposrednega posredovanja v primeru naravnih in drugih nesreč. Zato zainteresirana komisija predlaga, da se za te potrebe prouči možnost dostopanja do finančnih sredstev v okviru tega zakona ali sprememb sistemskega Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč.

Glede na upravičenost občin do predplačil za odpravo posledic naravnih nesreč v višini največ 40 % predhodne ocene neposredne škode na stvareh, zainteresirana komisija opozarja, da bodo občine do sprejetja programa odprave posledic naravne nesreče težko zagotovila likvidnostna sredstva za celovito sanacijo škode, saj so občinski proračuni že zdaj preobremenjeni.

Zainteresirana komisija v svojem poročilu navaja tudi zavedanje, da je pripravljavec v pripravo predvidenih zakonskih rešitev za obnovo in razvoj prizadetih območij vložil veliko truda, pri čemer njihova vsebina nikoli ne bo zadovoljila vseh interesov.

Zainteresirana komisija je po opravljeni razpravi sprejela sklep, da Predlog zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev podpira, a obenem pričakuje, da bo predlagatelj v nadaljnji obravnavi predloga zakona proučil njena opozorila in pobude ter pripombe Združenja občin Slovenije in Skupnosti občin Slovenije ter jih v največji možni meri upošteval pri oblikovanju končne vsebine zakona oziroma pripravil spremembe sistemske zakonodaje s področja odprave posledic naravnih nesreč in urejanja prostora.

* * *

Pristojna Komisija za gospodarstvo, obrt, turizem in finance se je seznanila s stališčem Sveta Vlade Republike Slovenije za obnovo (SVRSO), ki je bil s strani Vlade imenovan zato, da s strokovnimi nasveti pomaga pri oblikovanju ukrepov za obnovo po nedavnih poplavah in da bi se v čim večji meri preprečilo tovrstne dogodke. A SVRSO je komisiji poročal o tem, da je ob seznanitvi z osnutkom predloga zakona ugotovil, da njegovi predlogi niso bili upoštevani. Kot tri ključne ukrepe, ki bi se jih moralo vključiti v predlog zakona, če se želi delovati preventivno na dolgi rok, SVRSO kot prvega navaja predlog, da se preveri vse prostorske akte in vsa upravna dovoljenja, izdana v preteklih letih, saj so bila po oceni SVRSO številna sprejeta na nestrokoven način, brez izpolnjevanja geotehničnih in hidroloških pogojev. Takšna analiza bi morala zajeti celotno Slovenijo, ne samo v zadnjih poplavah prizadete dele države, saj se ne ve, kdaj se podobni dogodki lahko ponovijo tudi še kje drugje.

Kot drugi predlog SVRSO navaja pripravo nacionalnega programa ureditve slovenskih vodotokov, ki bi vključeval predvidene ukrepe, vire financiranja in časovnico 10 let. S takšnim programom bi se zagotovilo večjo poplavno varnost. Zagotovo ne v 100 %, lahko pa bi se jo vsaj v cca 50 % primerov.

Kot tretji predlog, ki ni bil upoštevan, pa SVRSO navaja pripravo tehnične regulative in smernic za načrtovanje in ukrepe ter posege v vodnem svetu. Določiti bi bilo treba predpise, usmeritve in tehnične smernice, kako naj se načrtuje protipoplavne ukrepe, ukrepe za zaščito vodotokov in preprečevanje škode, do katere pride v primeru poplav. Pri tem bi se moralo jasno določiti, kdo in na kakšen način je lahko vključen v urejanje prostora. Zdaj je po oceni SVRSO teh deležnikov preveč, pri odločitvah pa se pogosto zanemari strokovne in inženirske rešitve.

Komisija se v zvezi z informacijo o neupoštevanju predlogov SVRSO sprašuje o smiselnosti njegove ustanovitve, če se njegovih predlogov pri pripravi zakonodajnih rešitev ne upošteva. Enako velja za vse ostale strokovne svete, ki jih ustanavljajo Vlada in ministrstva. Komisija meni, da bi se moral predlagatelj pred nadaljevanjem zakonodajne procedure ponovno posvetovati s SVRSO in pripraviti dopolnitve predloga zakona, ki bi sledile njegovim predlogom.

Komisija je bila seznanjena tudi s pripombami in predlogi amandmajev Trgovinske zbornice Slovenije (TZS), ki se sicer strinja, da je za nujno obnovo po do sedaj največjih poplavah avgusta letos treba vzpostavitvi ustrezne zakonske podlage za

hitrejšo, lažjo in čim bolj učinkovito obnovo za ljudi in gospodarstvo na prizadetih območjih, a hkrati ugotavlja, da so zakonske določbe v veliko segmentih preveč splošne in nepregledne z vidika specifičnih projektov in ukrepov, ki naj bi se jih financiralo s sicer precejšnjim obsegom sredstev. Opozarja tudi na to, da širše razprave o predlogu zakona ni bilo, z njegovo vsebino je bila TZS seznanjena šele po njegovi objavi v okviru zakonodajnega postopka.

TZS soglaša s predvideno določitvijo razvojnih prioritet in pohitritvijo nekaterih postopkov pridobivanja raznih dovoljenj, a meni, da bi bilo smiselno, da bi se za navedene aktivnosti jasno navedli viri financiranja (iz razvojnih, kohezijskih ali drugih virov države).

TZS ostro nasprotuje predlagani novi davčni obremenitvi gospodarstva, kot je predvidena v 59. členu predloga zakona (z dvigom stopnje DDPO za 3 odstotne točke), saj jo ocenjuje kot nesorazmeren ukrep, ki bo imel negativne učinke na konkurenčnost naše države za domače in tuje investicije, ki omogočajo razvoj in delovna mesta v gospodarstvu, ki potrebuje stabilno poslovno in davčno okolje z znanimi pravili, ki se ne spreminjajo na letni ravni. TZS skrbi predvsem to, da bi se predlagani ukrep iz začasnega spremenil v stalnega.

TZS meni, da bi bilo bolj smiselno uporabiti že znan ukrep v obliki obveznega solidarnostnega prispevka v višini 0,8 % od osnove DDPO za pravne osebe. O navedenem predlogu TZS sicer komisija v okviru odločanja ni odločala, ker je podprla predlagani amandma Gospodarske zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije ter Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije, da se 59. člen v celoti črta *(več v nadaljevanju mnenja)*.

Komisija se je seznanila tudi s skupnimi pripombami in predlogi amandmajev Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), Združenja delodajalcev Slovenije (ZDS) ter Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije (ZDOPS). Slednje opozarjajo predvsem na nesprejemljive davčne obremenitve gospodarstva iz naslova dviga DDPO na 22 %, še zlasti zato, ker je del gospodarstva že takoj avgusta doniral del sredstev za pomoč prizadetim področjem.

Opozarjajo tudi na to, da predlog zakona ne ločuje med projekti, ki so že v teku in ne sodijo v ta zakon, in projekti, ki so neposredno namenjeni obnovi po poplavah, kar je cilj tega zakona. Izpostavljajo tudi velik pomen celotne 3. razvojne osi *(več v predlaganih amandmajih v nadaljevanju mnenja)* in nujnost vnaprejšnje točne določitve višine škode, ki se jo naslavlja s predloženim ukrepi, višine sredstev, ki so potrebna za sanacijo, in določitve namenov, za katere bodo sredstva porabljena. Po oceni GZS, ZDS in ZDOPS je treba nujno zagotoviti tudi javno-finančni nadzor nad sredstvi, ki bodo predvidoma precej obsežna, pa tudi, kaj se bo s sredstvi zgodilo, če ne bodo v celoti porabljena.

Ob izraženi podpori predvideni poenostavitve postopkov gradnje, skrajšanja rokov za izdajo projektnih pogojev ter prednostno obravnavo upravnih postopkov pri umeščanju objektov v prostor, GZS, ZDS in ZDOPS predlagajo, da bi se poenostavitve postopkov uvedlo trajno, ne zgolj začasno.

GZS, ZDS in ZDOPS opozarjajo tudi na to, da bo treba v luči vse pogostejših naravnih nesreč velikih razsežnosti čim prej odpreti razpravo in pristopiti k

vzpostavitvi sistema kolektivnega zavarovanja proti naravnim nesrečam na državni ravni, kar že poznajo nekatere evropske države (Španija, Francija in Švica). Gre za inovativen pristop k zavarovanjem, ki pa terja ustrezne regulativne okvire in sodelovanje med zavarovalniškimi družbami, strokovnjaki ter relevantnimi institucijami. S ciljem vzpostavitve sistema zavarovanja, ki bi ustrezal specifičnim potrebam slovenskega gospodarstva. Temu predlogu je podporo izrekla tudi zainteresirana komisija Državnega sveta, da se bo ta predlog v prihodnje podrobneje proučilo z vidika možne sistemske ureditve tega vprašanja, pa je na seji pristojne komisije napovedala tudi predstavnica Ministrstva za finance.

GZS, ZDS in ZDOPS opozarjajo tudi na to, da bi morali predlagatelji o vseh aktivnostih pri pripravi in oblikovanju posameznih ukrepov bolj intenzivno obveščati strokovno in tudi splošno javnost, saj je transparentnost ključnega pomena v času okrevanja po naravnih nesrečah. Posledično predlagajo vzpostavitev posebnega spletnega portala, ki bi javnosti omočil enostaven dostop do vseh informacij o sanaciji posledic poplav in plazov (informacije o delu tehničnih pisarn, razvojnih projektih, že zaključenih aktivnostih, upravičencih do sredstev, porabi sredstev itd.).

Komisija je predložene pripombe in amandmaje Trgovinske zbornice Slovenije (razen predloga spremembe 59. člena predloga zakona), Gospodarske zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije ter Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije **podprla**[2] in **predlagatelja ter kvalificirane predlagatelje amandmajev poziva, da jih proučijo in jih v obliki lastnih amandmajev predložijo v obravnavo in sprejem matičnemu Odboru Državnega zbora za finance.**

V nadaljevanju navaja tudi nekaj lastnih pripomb k posameznim členom predloga zakona.

PRIPOMBE IN PREDLOGI AMANDMAJEV k posameznim členom predloga zakona se glasijo:

K 1. členu:

Drugi odstavek 1. člena predloga zakona se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Območja, ki so jih prizadele poplave in plazovi (v nadaljnjem besedilu: prizadeta območja), so v skladu s tem zakonom občine, ki so jih neposredno prizadele poplave

[2] Glasovanje o 1. predlogu sklepa (paket predloženih amandmajev reprezentativnih delodajalskih organizacij Gospodarske zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije, Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije ter Trgovinske zbornice Slovenije k 1., 2., 3., 23., 37., 47., 61., 68., 73., 74., 76., 95., 126. in 127. členu predloga zakona): PRISOTNIH 15, ZA 13, PROTI 2.
Glasovanje o 2.A predlogu sklepa (predlog amandmaja Gospodarske zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije, Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije za črtanje 59. člena predloga zakona): PRISOTNIH 15, ZA 11, PROTI 2.
S sprejemom 2.A predloga sklepa in predloga amandmaja za črtanje 59. člena predloga zakona je 2.B predlog sklepa (amandma Trgovinske zbornice Slovenije za spremembo 59. člena predloga zakona) postal BREZPREDMETEN.
Glasovanje o 3. predlogu sklepa (predlog Gospodarske zbornice Slovenije, Združenja delodajalcev Slovenije, Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov za novo poglavje IV.a ZAČASNI UKREPI NA PODROČJU ČEZMEJNEGA IZVAJANJA STORITEV in novi 71.a člen, ki se je nanašal na spremembo 35. člena Zakona o čezmejnem izvajanju storitev – predlagano, da se za eno leto podaljša prehodno obdobje, v katerem še velja ureditev v zvezi z izplačilom plač za napotene delavce): PRISOTNIH 15, ZA 11, PROTI 2.

in plazovi, v mestnih občinah pa krajevne, vaške ali četrtne skupnosti, ki so jih neposredno prizadele poplave in plazovi, **in so navedene v prilogi tega zakona**.«.

Obrazložitev:
Kot izhaja iz 1. člena predloga zakona, naj bi ta zakon s ciljem zagotavljanja obnove in razvoja na območjih, ki so jih prizadele poplave in zemeljski plazovi z dne 4. avgusta 2023, določil ukrepe za vzpostavitev mehanizmov za obnovo in razvoj ter spremljajoče preventivne protipoplavne in protiplazovne ukrepe ter zagotovil vire za njihovo izvedbo ter izvedbo ukrepov po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (uradni list RS, št. 88/23; v nadaljnjem besedilu ZOPNN-F) in Zakonu o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023 (Uradni list RS, št. 95/23; v nadaljnjem besedilu: ZIUOPZP). Ker je dikcija 1. člena predloga zakona pri določitvi prizadetih območij zelo splošna, se predlaga, da se za natančnejšo opredelitev območij, ki so jih prizadele poplave, besedilo zakona dopolni s seznamom prizadetih občin v obliki priloge k zakonu.

(Predlagatelj: Trgovinska zbornica Slovenije)

Pripombe iz razprave komisije*:*

Z vidika skrbi, da bi se pomoč res zagotovilo vsem, ki jo potrebujejo, je bil dan poziv predlagatelju, da razširi domet predloga zakona, s tem da se ne bo zajelo zgolj prizadete v poplavah z dne 4. avgusta 2023, ki se ga v prvem odstavku 1. člena predloga zakona omenja kot ključni datum, po katerem se bo ocenjevalo, kdo je upravičen do pomoči pri obnovi in razvoju, ampak da se bo upoštevalo tudi vse ostale primerljive dogodke (poplave, plazove) iz letošnjega leta, torej tudi spomladanske in v manjšem obsegu tudi jesenske.

K 2. členu:

2. člen predloga zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Če s tem zakonom ni določeno drugače, ukrepi iz tretjega in četrtega dela tega zakona veljajo do 31. decembra 2028 ***oziroma se morajo začeti izvajati najkasneje do 31. decembra 2028.****«.*

Obrazložitev:
Obnova po poplavah in plazovih iz avgusta 2023 bo obsežna, hkrati pa je treba zagotoviti tudi hitro in učinkovito ukrepanje. Posledično je treba jasno opredeliti začetek izvajanja projektov in tudi, da se potrebni projekti in ukrepi ne samo končajo do 31. decembra 2028, ampak da se jih začne tudi izvajati pred iztekom navedenega roka. S tem se lahko prepreči zgolj formalno spoštovanje datuma veljavnosti brez dejanskega učinka na terenu. S predlagano spremembo se lahko okrepi prizadevanja za učinkovito izvedbo obnovitvenih projektov in prepreči morebitno zamudo. Jasna časovna opredelitev spodbuja odgovorno in pravočasno ukrepanje.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 3. členu:

Kot prednostne ukrepe naj se določi tudi druge razvojne ukrepe, npr. ukrepe iz naslova kohezijske politike in razpise v okviru regionalnega razvojnega načrta.

Obrazložitev:

Izvedba ukrepov za obnovo in razvoj območij, prizadetih zaradi poplav in plazov, je nujna, obenem pa je pomembno upoštevati tudi širši okvir razvoja in na navedeni podlagi med ukrepe vključiti tudi druge razvojne ukrepe (npr. razpise regionalnega razvojnega načrta, kohezijske ukrepe). V nastali situaciji je nujno potreben celovit pristop, saj so poplave in plazovi vplivali na več vidikov življenja v vseh prizadetih regijah, vključno z gospodarstvom, okoljem in socialnimi vidiki. Zato je ključno, da se izvedejo tudi razvojni ukrepi, ki so povezani z regionalnim razvojem in kohezijo, s čimer bi se doseglo celovit in dolgoročen razvoj prizadetih območij.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 23. členu:

V 23. členu naj se doda opredelitev pojma »nujna nadomestna gradnja« in omogoči odstopanje od prvotne lege objekta.

Obrazložitev:

Predlagana dopolnitev 23. člena bi omogočila hitrejšo izvedbo obnovitvenih del, saj bi se v posameznih situacijah lahko poenostavilo upravne postopke.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 37. členu:

V novem drugem odstavku 37. člena naj se uredi pristojnost in odgovornost za odpravo belih lis na vseh območjih, kjer se slednje pojavljajo, in to ne glede na ekonomsko smiselnost, predvsem pa na ogroženih območjih.

Obrazložitev:

Pojav belih lis je predstavljal težavo že pred avgustom 2023, vendar so naravne nesreče v letošnjem letu pokazale, da je njihova odprava in zagotovitev komunikacijskega omrežja po celotni državi nujna. Prav tako je internetna povezljivost ključna za konkurenčnost lokalnega gospodarstva. Z odpravo belih lis se spodbuja gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest, zato je nujno treba oblikovati ciljne naloge, finančne okvire in izvajalske načrte, ki zagotavljajo celovit pristop k odpravi belih lis.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 41. členu:

V zvezi s področjem javnih naročil komisija izpostavlja predvideno ureditev v 41. členu predloga zakona, ki se nanaša na izločene sklope javnih naročil gradenj, namenjenih obnovi in razvoju na prizadetih območjih, pri čemer naj bi bila mejna vrednost za uporabo določb zakona, ki ureja javna naročila, zvišana na 1.000.000 evrov.

Komisija slednje ocenjuje kot precej visok znesek, ki lahko vodi tudi do netransparentnosti postopka oziroma do morebitnih zlorab v sistemu javnih naročil, npr. do pretiranih ocen škode in predvidenih stroškov obnove (prirejanje računov) zgolj zato, da se izpolni pogoje za uporabo predvidenih odstopanj od določb Zakona o javnih naročilih.

K 47. členu predloga zakona

Člen se črta.

Obrazložitev:
47. člen predloga zakona se nanaša na zbiranje in porabo sredstev za najpomembnejše investicije v slovenski vojski, in sicer v vrednosti 780 milijonov evrov, kot izhaja iz obrazložitve k navedenemu členu. Glede na to, da navedena poraba sredstev nima povezave s poplavami, se predlaga, da se navedene vsebine ne ureja v predlogu ZORZFS.

(Predlagatelj: Trgovinska zbornica Slovenije)

K 59. členu:

Člen se črta.

Obrazložitev:

Predlog občutnega zvišanja davka od dohodka pravnih oseb je hud udarec za celotno gospodarstvo, še posebej za tisti del, ki že mesece opozarja na padanje števila naročil. Samo slovenska predelovalna industrija je v prvih osmih mesecih tega leta zabeležila 3,5-odstoten padec proizvodnje. S predlaganim ukrepom iz 59. člena predloga zakona bi se še dodatno ošibilo mednarodno konkurenčnost slovenskega, izvozno naravnanega gospodarstva. Ob tem so gospodarske napovedi za prihodnje mesece zaskrbljujoče, saj bo slovenska največja zunanjetrgovinska partnerica Nemčija letos v recesiji, Slovenija pa že danes čuti šibkejše povpraševanje iz trgov EU; izvoz v države EU-27 se je v prvih osmih mesecih letos znižal za 2 %. To se že pozna tudi na zaposlenosti, saj je od začetka leta število delovno aktivnih v predelovalnih dejavnostih nižje za 4.000 oseb.

Gospodarstvo nikoli ni nasprotovalo solidarnostnemu prispevku kot je bil predlagan v okviru interventne zakonodaje (ki se je ukinil), vendar je bil predviden odstotek od osnove DDPO bistveno nižji (0,8 % za pravne osebe). Nov predlog pa predvideva povišanje davčne stopnje za kar 3 odstotne točke, pri čemer obstaja utemeljena bojazen, da se bo ta stopnja ohranila tudi po pretečenem pet letnem obdobju.

Reprezentativne delodajalske organizacije so trdno prepričane, da višanje davkov ni zagotovilo za večje javno-finančne prihodke v državno blagajno. Tudi ni ustrezno, da navedeno okoljsko škodo plača gospodarstvo, pri čemer bodo nepovratna sredstva prejela občine, prizadeta podjetja pa predvsem posojila. Prav tako to ni pravi pristop, če se želi zvišati dodano vrednost, kar pa je edina garancija, da bodo podjetja plačevala več davkov in tako dolgoročno zagotavljala sredstva tudi iz naslova solidarnosti do ostalih segmentov družbe.

K 61. členu:

3. točka prvega odstavka 61. člena predloga zakona se spremeni tako, da se glasi:
»3. da je prejemniku nastala neposredna škoda zaradi poplav in plazov na prizadetih območjih na premičnem oziroma nepremičnem premoženju v lasti prejemnika spodbude, za kar prejemnik spodbude predloži cenilno poročilo,«.

Obrazložitev:
Pogojevanje pravice do pridobitve spodbude iz 61. člena predloga zakona z neposredno škodo, ki je prejemniku nastala zaradi poplav in plazov na prizadetih območjih na premičnem oziroma nepremičnem premoženju v njegovi lasti, ki mora biti višja od 20 milijonov evrov, ni ustrezna, zato se predlaga črtanje navedenega pogoja.

Dodaten predlog:
Ponovno naj se razmisli o višini investicij v 1. točki prvega odstavka (trenutno je določena previsoko) in o tem, ali trenutno besedilo 61. člena resnično olajša dostop do investicij oziroma omogoči dostop do investicij širšemu krogu upravičencev. Slednje je ključnega pomena pri odpravi posledic poplav in plazov v gospodarstvu, saj s tem omogočimo investicije v razvoj gospodarstva. Ob primerjavi trenutnega besedila 61. člena osnutka zakona in 4. člena Zakona o spodbujanju investicij, je moč opaziti, da so se pogoji za pridobitev investicij zvišali, kar posledično zmanjšuje število upravičencev za pridobitev spodbud v gospodarstvu.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 68. členu predloga zakona

68. člen predloga zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Tretja razvojna os se na odseku od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj - Koper do priključka Prevalje (v nadaljnjem besedilu: 3. razvojna os – sever) in na odseku od priključka Novo mesto vzhod na avtocesti A2 (predor Karavanke – Obrežje) pri Novem mestu do mednarodnega mejnega prehoda Metlika in do priključka Črnomelj jug (v nadaljnjem besedilu: 3. razvojna os – jug) določi kot razvojni in prednostni cestno infrastrukturni projekt, katerega izgradnja bo zagotovila ustrezno povezanost Koroške regije in Bele krajine z ostalimi središči nacionalnega, regionalnega in medobčinskega pomena.«.

Obrazložitev*:*
Predvideno sprejetje začasnega ukrepa na področju izvajanja projekta 3. razvojna os je pravilen ukrep, a pri tem 3. razvojna os – jug, na odseku od priključka Novo mesto

vzhod na avtocesti A2 (predor Karavanke – Obrežje) pri Novem mestu do mednarodnega mejnega prehoda Metlika in do priključka Črnomelj jug, iz tega ukrepa ne sme biti izključena.

Za 3. razvojno os – jug je bilo že dvakrat pridobljeno gradbeno dovoljenje za 1. in 2. etapo, a zaradi tožb civilne iniciative le-to še ni pravnomočno, postopek poteka na upravnem sodišču. Za 3. in 4. etapo pa je vloga za gradbeno dovoljenje že vložena, v letu 2024 pa bo vložena še vloga za odsek Metlika sever-Metlika MMP. S pravomočnimi gradbenimi dovoljenji se bo začela gradnja na odseku Izvoz Novo mesto vzhod – izvoz Maline v skupni dolžini 18 km in na odseku Metlika sever-Metlika MMP v dolžini 2,5 km.

Aktivnosti na realizaciji 3. razvojne osi (tako v fazi umeščanja v prostor kot tudi v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja) je treba pospešiti v največji možni meri na celotni trasi 3. razvojni osi – sever in 3. razvojni osi – jug. Projekt 3. razvojne osi je osrednji nacionalni in prednostni cestno-infrastrukturni projekt na področju državne cestne infrastrukture. Predstavlja sekundarno prometno povezavo, ki bo potekala od severne proti jugovzhodni Sloveniji (od meje z Avstrijo do meje s Hrvaško), katere povezovalni in prometni pomen je izredno pomemben za enakovredno vključenost Slovenije v evropski prostor ter povezan in usklajen razvoj prometnega omrežja. Osnovni cilj nove prometne povezave je v zagotovitvi ustrezne medsebojne povezanosti središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem prostoru 3. razvojne osi. Nova cestna povezava bo izboljšala možnost medsebojne povezave središč nacionalnega, regionalnega ter medobčinskega pomena in s tem nadaljnji razvoj širšega prostora, v katerega se umešča.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

Dodatne pripombe iz razprave članov komisije:

Nujno bi bilo pospeši tudi vse aktivnosti na Posavskem delu 3. razvojne osi v njenem predvidenem podaljšku (Laško, Radeče) ter v delu, ki naj bi prek Novega mesta zagotovil povezavo z Gorjanci in Belo Krajino. Pa tudi na t. i. 4. razvojni osi (povezava med severno Primorsko, Gorenjsko in osrednjo Slovenijo), ker so tudi ti deli države v nedavnih poplavah utrpeli določeno škodo.

Kot je bilo na seji pojasnjeno komisiji, naj bi se Ministrstvo za infrastrukturo do možne vključitve 4. razvojne osi v ta predlog zakona opredelilo do seje matičnega Odbora Državnega zbora za finance.

Pripomba Trgovinske zbornice Slovenije:
Pospeševanje infrastrukturnega projekta 3. razvojne osi ne bi smelo imeti dodatnih finančnih obremenitev iz naslova ZORZFS, saj so za ta namen že zagotovljena sredstva v drugem zakonu.

K 73. in 74. členu:

Predlagani ukrepi, povezani z onesnaženimi zemljinami in degradiranim okoljem so ustrezni, se pa ob tem opozarja na specifične izzive, s katerimi se srečujejo prebivalci teh območij, zlasti v zvezi s povečano izpostavljenostjo nevarnim snovem, kar negativno vpliva na življenjski standard na teh območjih. Čeprav so bili v preteklosti že izvedeni programi za obvladovanje teh tveganj, se je zaradi nedavne naravne nesreče stopnja nevarnih snovi povečala in razširila na širšo območje (npr. celotna mežiška dolina). Zato je bistveno, da se ob sodelovanju stroke izvedejo dodatni ukrepi, ki so ključni za zdravje ljudi. Zato se predlaga, da se v predlogu zakona določneje opredelijo ukrepi, kot so monitoring krvi, zagotavljanje varovalne prehrane, sistematično informiranje prebivalcev, motiviranje za sodelovanje in podobno. Ti ukrepi so izjemno pomembni za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalcev nevarnim snovem ter za vzpostavitev celostnega programa obnove, ki bo obravnaval tako okoljske kot tudi zdravstvene vidike.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

K 76. členu:

76. člen predloga zakona se spremeni tako, da se glasi:

»Ministrstvo, pristojno za elektronske komunikacije, najpozneje do 30. junija 2024 v skladu z ZEKom-2 objavi javni razpis za dodelitev javnih sredstev za gradnjo visokozmogljivih mobilnih 5G omrežij na prizadetih območjih **in območjih, ki imajo višjo stopnjo ogroženosti pred naravnimi nesrečami.**«.

Obrazložitev:
Območja z višjo stopnjo ogroženosti pred naravnimi nesrečami so še posebej izpostavljena potrebam po hitri in zanesljivi komunikaciji v izrednih razmerah. 5G omrežja lahko igrajo ključno vlogo pri izboljšanju komunikacijske infrastrukture in povečanju odpornosti v teh okoljih. Hkrati se z vzpostavitvijo visokozmogljivih 5G omrežij na ogroženih območjih omogoča hitra obnova in nadgradnja telekomunikacijskih povezav, kar je ključno za obnovitev normalnega življenja.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

* * *

Predstavnik Ministrstva za digitalno preobrazbo je sicer v odzivu na razpravo članov komisije pojasnil, da so bele lise tista območja, ki za vzpostavitev širokopasovnih omrežij komercialno niso zanimiva, zato so se v predlogu zakona prioritetno usmerili v slednja, potrebe na območjih s potencialno ogroženostjo pa naj bi se naslovilo iz sredstev ESRR po 1. 1. 2024. Komisija vseeno predlaga, da se prouči možnost, da bi se slednje uredilo že s tem predlogom zakona.

K 83. členu:

Komisija izpostavlja nejasnost 83. člena predloga zakona, v skladu s katerim se šteje, da je nadomestna gradnja tista gradnja, s katero se namesto objekta, ki je bil poškodovan ali uničen, zgradi nov objekt, ki od obstoječega objekta ne odstopa več kot 10 m glede na lego obstoječega objekta, katerega gabariti se ne povečajo za več kot 10 odstotkov v vsako smer in se njegova namembnost ne spreminja.

Komisija ocenjuje, da je pogoj odstopanja za ne več kot 10 m glede na lego objekta zastavljen preozko, saj bi se na manj strnjenih območjih, kjer je možno (večje parcele), lahko z vidika zagotavljanja resnične varnosti pred poplavami in plazovi v prihodnje privoščili večji zamik novega objekta od lege predhodnega. Predlaga se razmislek o dovoljenem zamiku objekta tudi do 30 metrov. Komisija prav tako meni, da bi morale biti določbe tega člena bolj precizne (ali gre za odstopanje od roba parcele, objekta?).

* * *

Predstavnik Ministrstva za naravne vire in prostor je napovedal, da se bo navedene pomisleke podrobneje proučilo v okviru strokovne skupine, ki je pripravljala navedene zakonske rešitve in da je možno, da se do seje matičnega Odbora za finance navedeni gabariti še kaj spremenijo.

K 95. členu:

Prvi in drugi odstavek 95. člena predloga zakona se spremenita tako, da se glasita:

»(1) Z namenom odprave posledic naravnih nesreč in spodbujanja regionalnega razvoja na prizadetih območjih vlada sprejme program ukrepov razvojnih spodbud na področju gospodarskega, okoljskega, družbenega in kulturnega razvoja ter razvoja človeških virov. Program ukrepov razvojnih spodbud pripravi ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za finance, **reprezentativnimi zbornicami in reprezentativnimi združenji**. S programom se določijo ukrepi, časovni in finančni okvir ukrepov ter spremljanje izvajanja programa. O izvajanju programa ukrepov razvojnih spodbud ministrstvo, pristojno za regionalni razvoj, najmanj enkrat letno poroča vladi.

(2) Ukrepe razvojnih spodbud izvajajo ministrstva, regionalne razvojne agencije, območna razvojna partnerstva, javni skladi, **reprezentativne zbornice in reprezentativna združenja.**«.

Obrazložitev:

Sodelovanje reprezentativnih zbornic in združenj pri obnovi in sanaciji po avgustovskih naravnih nesrečah je ključnega pomena, saj imajo neposreden vpogled v gospodarske potrebe in tudi izzive na regionalni ravni. Vključitev bi omogočila uskladitev ukrepov z dejanskimi potrebami lokalnega gospodarstva. Hkrati pa sodelovanje z reprezentativnimi zbornicami in združenji prispeva k širšemu konsenzu med vsemi deležniki glede ukrepov za obnovo. Predvsem pa bi sodelovanje zagotovilo realen, aktiven in ažuren vpogled v aktualne potrebe in izzive, kar omogoča boljšo prilagoditev ukrepov dejanskim potrebam (lokalnega) gospodarstva.

Dodatna opomba:

Navedene institucije naj pripravijo program v obdobju, ki ni daljši od šestih mesecih po sprejemu zakona. V programu naj bodo določeni ukrepi za razvoj ter njihov časovni in finančni okvir ter pogoji za izvajanje ukrepov, spremljanje in poročanje o dosežkih/rezultatih. Predlagamo se tudi veljavnost programa za vsaj 10 let, saj v prvih petih letih vseh ukrepov ni mogoče realizirati.

(Predlagatelj: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije)

Pripombe Trgovinske zbornice Slovenije:
Člen je treba ustrezno dopolniti, da bo bolj razumljiv in da bodo jasni kriteriji, po katerih se bodo delila sredstva prek javnih razpisov ministrstev, regionalnih razvojnih agencij, javnih skladov itd.

K 126. in 127. členu:

Četrti odstavek 127. člena predloga zakona naj se dopolni tako, da bo vključeval obveznost poročanja ne samo ministrstvom in vladni službi, pristojni za obnovo po poplavah in plazovih, ampak, kar se tiče višine in namena porabe zbranih sredstev, tudi pristojnim delovnim telesom Državnega zbora in Fiskalnemu svetu.

Obrazložitev:
Kot izhaja iz 126. in 127. člena predloga zakona, ministrstvo, pristojno za finance, upravlja denarna sredstva na podračunu sklada za obnovo, ministrstva pa poročila pošiljajo vladni službi, pristojni za obnovo po poplavah in plazovih. Predlagamo, da se četrti odstavek 127. člena dopolni na način, da se vključi tudi obveznost poročanja pristojnim delovnim telesom Državnega zbora RS in Fiskalnemu svetu o višini in namenu porabe zbranih sredstev.

* * *

Predstavnica ministrstva je komisiji v odzivu na zgoraj navedeni predlog pojasnila, da je transparentnost (porabe) sredstev že zagotovljena prek spletnih strani Ministrstva za finance, na kateri se sproti objavlja podatke o porabi sredstev. Vzpostavljen je tudi notranji nadzor, spremljanje porabe s strani Fiskalnega sveta in Državnega zbora pa naj bi bilo zakonsko že določeno, in sicer prek pristojnosti Komisije za nadzor javnih financ. Komisija vseeno meni, da dodaten zapis navedenih obvez do Državnega zbora in Fiskalnega sveta v določbe tega predloga zakona ne bi bil odveč.

Nadzor je po pojasnilih Ministrstva za finance zagotovljen tudi prek Urada za nadzor proračuna, Računskega sodišča, dodatno pa je bil v zakon umeščen člen, s katerim se bo spremljalo planirane in realizirane vrednosti ter njihov morebitni odmik.

Za novo poglavje IV.a ZAČASNI UKREPI NA PODROČJU ČEZMEJNEGA IZVAJANJA STORITEV in novi 71.a člen:

Za poglavjem IV. ZAČASNI UKREPI NA PODROČJU SOCIALNE VARNOSTI se dodata novo poglavje IV.a in nov 71.a člen predloga zakona, ki se glasita:

»IV.a ZAČASNI UKREPI NA PODROČJU ČEZMEJNEGA IZVAJANJA STORITEV

71.a člen

V Zakonu o čezmejnem izvajanju storitev (UL RS, št. 40/23), se v 35. členu besedilo »2023« nadomesti z besedilom »2024«.

Obrazložitev:
S predlagano spremembo se za 1 leto podaljšuje prehodno obdobje, ko še velja veljavna ureditev v zvezi z izplačilom plač za napotene delavce. Ker nova ureditev poslabšuje konkurenčni položaj slovenskih podjetij, ki delavce napotujejo v tujino, se ocenjuje, da je treba poiskati rešitev, ki bo vzpostavila ustrezno konkurenčnost Slovenije na tem področju, tudi glede davčne obravnave delavcev, napotenih v tujino. Številna podjetja namreč napovedujejo selitev svojih sedežev v konkurenčnejše države, če ustreznih zakonodajnih rešitev ne bo.

* * *

Komisija se je v razpravi dotaknila tudi vprašanja zagotavljanja sredstev za obnovo in zagotovitev nove komunalne opreme, pri čemer ocenjuje, da bi slednje moral biti strošek države in ne lokalnih skupnosti. Izražena je bila skrb, da bi se dodatne stroškovne obremenitve prelile v višje komunalne prispevke. Predstavnica Ministrstva za finance je podala pojasnilo, da bo primeru nadomestnih gradenj, pri katerih bo investitor država, slednja plačala tudi komunalni prispevek.

Komisija je razpravljala tudi o posledicah predloženih zakonskih določb na prebivalstvo in njihove pogoje za obnovo poplavljenih nepremičnin. Izpostavljeno je bilo vprašanje predplačil za obnovo stanovanj, ki jih ureja Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakon o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov avgusta 2023 (Uradni list RS, št. 117/23), v skladu s katerim naj bi se prebivalcem predhodno izplačalo 20 odstotkov škode, zavedene v spletni aplikaciji AJDA, če je nastala škoda višja od 6.000 evrov. Komisijo je zanimalo tudi, do kakšne višine se bo sofinanciralo stroške obnove stanovanj, kdo bo določal podrobnosti sofinanciranja in kdaj bodo sredstva prebivalcem na voljo, saj so se mnogi obnove že lotili in računajo na določena sredstva s strani države.

Komisija je v zvezi z zgoraj izpostavljenimi vprašanji prejela pojasnilo predstavnice Ministrstva za finance, da se bo s posebnim programom za odpravo posledic škode, ki ga namerava Ministrstvo za naravne vire in prostor pripraviti čim prej, natančno popisalo dejansko škodo posameznika in temu primerno prilagodilo zagotovljena sredstva za obnovo, pri čemer prej omenjene določbe omogočajo posameznikov že v začetni fazi pridobiti določena sredstva, s katerimi lahko izvajajo obnovo stanovanj. V zvezi s predvideno poroštveno shemo za fizične osebe iz naslova obnove poškodovanih objektov in za financiranje gradnje nadomestitvenih objektov pa se komisija sprašuje, ali je predlagatelj dobro ocenil višino omejitve glavnice kredita, ki je postavljena na 100.000 evrov.

Komisija je bila seznanjena, da se iz naslova 59. člena predloga zakona (zvišanje stopnje DDPO na 22 %), čemur nasprotujejo vse reprezentativne delodajalske

organizacije, pričakuje 195 milijonov evrov prihodkov na letni ravni oziroma 900 milijonov evrov v naslednjih 5 letih. Ministrstvo za finance pri tem ocenjuje, da konkurenčnost slovenskega gospodarstva ne bo ogrožena, saj se Slovenija po višini davka na dohodek pravnih oseb uvršča šele na 19. mesto med vsemi državami članicami EU, pri čemer povprečna stopnja davka na dohodek pravnih oseb znaša 21,2 %.

Člani komisije so podprli opozorila SVRSO glede umanjkanja ukrepov na področju urejanja vodotokov, saj gre za pomemben del preventive, ki z ne pretiranimi finančnimi vložki (za ureditev nekaterih vodotokov bi zadoščalo že cca 100.000 evrov/vodotok) lahko prihrani velike stroške države v prihodnje. Pri tem je bila podana ocena, da bi se v prvi vrsti lahko uredilo vsaj tiste vodotoke, za katere je že na voljo vsa projektna dokumentacija.

V praksi se namreč velikokrat, navkljub že izpolnjenim pogojem, marsikateri takšen projekt brez pojasnil, zamika nekam v prihodnost. Pri tem bi si po oceni komisije morali priznati, da so tako katastrofalne posledice zadnjih poplav nastale tudi in predvsem zaradi nezadostnega vlaganja v vzdrževanje vodotokov, pogosto je razloge za to možno iskati tudi v nasprotovanju različnih naravovarstvenih organizacij.

Komisija je pri tem prejela pojasnilo predstavnice Ministrstva za finance, da gre za vprašanje, ki se ga bo urejalo s sistemsko zakonodajo, zato ni predmet aktualnega predloga zakona. Enako velja za pripombe glede nujnosti vzpostavitve dodatnih intervencijskih objektov in objektov za zaščito in reševanje.

Predstavnica Ministrstva za finance je v okviru podanih pojasnil poudarila, da se do konca leta načrtuje 500 tisoč evrov izplačil sredstev, povezanih s sanacijo po poplavah in plazovih iz avgusta 2023, do sedaj pa je bilo izplačanih že za cca. 425 mio evrov sredstev. Prav tako je pojasnila, da se bo do seje matičnega Odbora Državnega zbora za finance ponovno proučilo vse pripombe SVRSO in ocenilo, ali se jih lahko ustrezno implementira že v okviru aktualnega predloga zakona ali šele v ločeni (sistemski) zakonodaji.

* * *

Za poročevalca je bil določen član komisije, državni svetnik Mitja Gorenšček.

Ad 2.)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o minimalnem davku (ZMD)[3], ki ga je Državnemu zboru v obravnavo po nujnem postopku predložila Vlada Republike Slovenije.

Komisija je predlog zakona **podprla** (PRISOTNIH 16, ZA 16, PROTI 0).

* * *

[3] Predlog zakona je bil prvotno uvrščen na dnevni red 8. izredne seje komisije 1. 12. 2023, na kateri je bila nato njegova obravnava preložena na 9. izredno sejo komisije 4. 12. 2023.

Predlog zakona, s katerim se zagotavlja globalno minimalno obdavčitev za velike mednarodne in domače skupine podjetij, je predstavila predstavnica Ministrstva za finance mag. Tina Humar, generalna direktorica direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov.

S sprejemom tega zakona bo Slovenija izpolnila zavezo v okviru OECD in EU za uvedbo globalne minimalne davčne stopnje s ciljem odpravljanja konkurence na področju stopenj davka od dohodkov pravnih oseb oziroma za preprečevanje erozije davčne osnove in prenosov dobička v nizko obdavčene jurisdikcije. Predlog zakona prenaša Direktivo EU iz 14. decembra 2022 o zagotavljanju globalne minimalne davčne stopnje. Omenjena direktiva dosledno sledi pravilom, ki jih v okviru drugega stebra obsežne globalne davčne reforme za naslavljanje davčnih izzivov zaradi digitalizacije gospodarstva, od leta 2016 dalje pripravlja OECD ob podpori G20.

Predlog zakona uvaja nov in kompleksen sistem, kar pa je nujno, da se dosežejo prej navedeni cilji in nameni. Za njihovo dosego je pomembno enotno in čim širše izvajanje tega sistema na globalni ravni. EU je bila na tem področju vodilna, saj je kmalu po pripravi vzorčnih pravil na OECD pripravila direktivo, ki je ta pravila povzela in katere rok za prenos v nacionalne zakonodaje držav članic je 31. december 2023.

V obseg pravil spadajo subjekti v sestavi skupin s konsolidiranimi prihodki 750 milijonov evrov ali več. Osrednja določila zakona se nanašajo na izračun dejanske davčne stopnje za subjekte v sestavi v posamezni jurisdikciji, kjer skupina deluje. Minimalna obdavčitev oziroma povrhnji davek se uporabi od presežnega dobička, ki je kvalificiran dohodek zmanjšan za vsebinsko izključitev dohodka, če je dejanska davčna stopnja v jurisdikciji nižja od minimalne stopnje 15 %. Povrhnji davek se naloži subjektu v sestavi, praviloma je to krovni matični subjekt skupine, na podlagi pravila o vključitvi dohodkov oziroma kot domači povrhnji davek v Sloveniji.

Slovenija je izbrala opcijo, ki jo omogočajo vzorčna pravila OECD in tudi direktiva EU, da se določi obveznost za domači povrhnji davek v Sloveniji, ki predstavlja t. i. nacionalni davek v okviru sistema, ki ga ureja zakon. Na ta način Slovenija uveljavlja prvo pravico obdavčenja in z vidika davčnih prihodkov zajame davek v svoj proračun oziroma ga ne prepusti drugim jurisdikcijam, ki bi ga pobrale v skladu z osnovnima praviloma zakona, običajno od krovnih matičnih podjetij, ki se nahajajo v teh drugih jurisdikcijah.

Predlog zakona določa kar nekaj določb, ki bodo vsaj začetno olajšala izvajanje, prav tako pa si bosta MF in FURS prizadevala za ustrezno izvajanje zakona in tudi dosledno obveščala vse vključene deležnike o vseh informacijah s ciljem čim lažjega izvajanje zakona.

* * *

V razpravi članov komisije je bilo izpostavljeno vprašanje, kakšna so možna odstopanja od predlaganih določb zakona, vezano na podjetja, ki delujejo v t. i.

offshore državah. Razprava je tekla tudi o tem, ali je 15 %-ni davek relativno visok ali nizek, saj je pri primerjavah med državami pomembno upoštevati skupno obdavčitev.

Predstavnica Ministrstva za finance je dodatno pojasnila, da se različni deležniki že vse od 2016 trudijo ta davek spraviti v okvire, ki bi bil spremljan na globalni ravni, s čimer bi se prekinilo tekmovanje držav iz naslova zniževanja davčnih stopenj. Brez ureditve minimalnega davka primerjalno gledano izgubljajo predvsem majhne države, kot je Slovenija. Pri tem nas lahko veseli, da je dogovor o minimalnem davku sprejelo že več kot 140 držav oz. da ga je poleg EU sprejelo že 50 drugih držav. V kolikor sprejme ta davek večina držav, ki so gospodarsko najmočnejše, bo to po oceni Ministrstva za finance zagotovo imelo vpliv tudi na t. i. offshore države.

Predstavnica Ministrstva za finance je v odgovoru na vprašanje, na katera oziroma koliko podjetij, ki delujejo v Sloveniji, bi lahko vplivale določbe predloga zakona, pojasnila, da v Sloveniji deluje 148 tovrstnih velikih mednarodnih skupin podjetij, vendar jih manj kot 10 dosega 750 mio evrov dohodkov, ki je določen kot meja, pri kateri se začne uporabljati določbe obravnavanega predloga zakona. Lahko pa se pričakuje, da se bo zakonodajo na tem področju še dopolnjevalo, ko se bo analiziralo učinke trenutno predlaganih rešitev v praksi.

Predstavnica Ministrstva za finance, gospa Ingrid Andrijašič, je dodala, da je bila zakonska ureditev uvrščena visoko na politični agendi EU s ciljem, da velike skupine podjetij, ne glede na to, kje delujejo, plačujejo vsaj nek minimalen davek. Zavedati se je namreč treba, da nizke davke ne zagotavljajo le t. i. offshore države, temveč tudi druge, saj imajo države davčne olajšave različno urejene. S tem predlogom zakona bi se v osnovi doseglo izenačenje položaja z vidika obdavčitve tako za mala kot velika podjetja.

* * *

Komisija k predlogu zakona ni imela vsebinskih pripomb in mu je v okviru glasovanj izrekla podporo.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije, državni svetnik Mitja Gorenšček.

Mitja Gorenšček
predsednik komisije